Labore

Mika Maliranta

Valtion tuottavuustoimien arviointi

Tulevaisuusvaliokunta-kuuleminen, 7.3.2025

”Toimeksianto”

- *Ohjausryhmä toivoo näkemystänne siitä, onko mahdollista luoda työkaluja sen arvioimiseksi, miten valtion budjettimomentit tai valinnat tiettyjen budjettimomenttien sisällä vaikuttavat tuottavuuden kehitykseen?*

Lähtökohtia

- Olennaista on ihmisten -- nykyisten ja tulevien – hyvintointi (ks. seuraava dia)
- Pitkän aikavälin taloukasvu vahvistaa (edelleen) kansalaisten hyvinvointia
- Talouskasvu peruustuu tuottavuuden kasvuun ja tuottavuuden kasvu teknologiseen kehitykseen.
- Teknologia kehittyy, kun yritykset ja organisaatiot kehittävät uusia teknologioita ja ottavat käyttöön muualla kehitettyjä teknologioita, usein soveltaen.
- Vapaasti toimivilla markkinoilla yritykset …
  - eivät panosta hyvinvoinnin kannalta riittävästi tutkimus- ja kehitystoimintaan (erityisesti perustutkimukseen) (Akcigit U, Hanley D, Serrano-Velarde N. Back to basics: Basic research spillovers, innovation policy, and growth. The Review of Economic Studies. 2021;88(1):1-43.)
  - Eivät suuntaa niitä hyvinvoinnin kannalta optimaalisesti (Acemoglu D. Distorted Innovation: Does the Market Get the Direction of Technology Right? : National Bureau of Economic Research; 2023.)
  - Komplementaaarisuudet ekosysteemeissä saattava edellyttää julkisen vallan koordinointia (Tirole J. Economics for the Common Good: Princeton University Press; 2017.)
- Teknologioiden kehittämiseen sekä käyttöönottoon tarvitaan (korkea-asteista) osaamista. Koulutuksella on ulkoisvaikutuksia (Moretti E. Workers' Education, Spillovers, and Productivity: Evidence from Plant-Level Production Functions. American Economic Review. 2004;94(3):656-90.)
- Tutkimus- ja kehityspanostukset kasvattavat sivutuotteenaan työntekijöiden inhimillistä pääomaa (Møen J. R&D spillovers from subsidized firms that fail: Tracing knowledge by following employees across firms. Research Policy. 2007;36(9):1443-64.)
- => valtiovallalla on monia tehtäviä => huonosti suunnitellut mittarit voivat toiminnan vääristymiseen

Kansantalouden tuottavuuden rakentamisen kolme vaihetta

- **Tutkiminen ja kehittäminen (3-5 vuotta)**

Aghion, P., Bergeaud, A., Lequien, M., & Melitz, M. J. (2022). The heterogeneous impact of market size on innovation: Evidence from French firm-level exports. Review of Economics and Statistics, 1-56.

Ali-Yrkkö, J., & Maliranta, M. (2006). Impact of R&D on productivity: Firm-level evidence from Finland (No. 1031). ETLA Discussion Papers.

- **Testaaminen ja käyttöönotto markkinoilla (3-5 vuotta)**

Kerr, W. R., Nanda, R., & Rhodes-Kropf, M. (2014). Entrepreneurship as experimentation. Journal of Economic Perspectives, 28(3), 25-48.

- **Skaalaaminen (5-15 vuotta)**

Hyytinen, A., & Maliranta, M. (2013). Firm lifecycles and evolution of industry productivity. Research Policy, 42(5), 1080-1098.

Labore

Vaikutuksella voi olla (todella) pitkiä viiveitä

- Perustutkimuksen viiveet voivat kasantalouden tasolla jopa vuosikymmeniä (esim. Adams JD. Fundamental Stocks of Knowledge and Productivity Growth. Journal of Political Economy. 1990;98(4):673-702.)
- Yritystasollakin useita vuosia
  - T&k-panoksissa 3-5 vuotta (Ali-Yrkkö J, Maliranta M. Impact of R&D on productivity: Firm-level evidence from Finland. ETLA Discussion Papers; 2006.)
  - (Teknisen) korkeakouluosaamisessa samaa luokkaa (Maliranta M. Micro level dynamics of productivity growth: An empirical analysis of the great leap in Finnish manufacturing productivity in 1975-2000. Helsinki: Helsinki School of Economics, A-227; 2003. ja Daveri F, Maliranta M. Age, seniority and labour costs: lessons from the Finnish IT revolution. Economic Policy. 2007;22(49):118-75.)
- Ketjussa t&k:sta tuottavuuteen on monia välivaiheita
  - T&K panostukset
  - ”Innovaattorityöntekijöiden” kysynnän kasvu ja heidän palkkojen kasvun kiihtyminen
  - T&k toimintaan liittyvä työntekijöiden liikkuvuus (Maliranta M, Mohnen P, Rouvinen P. Is Inter-Firm Labor Mobility a Channel of Knowledge Spillovers? Evidence form a Linked Employer-Employee Panel. Industrial and Corporate Change. 2009;18(6):1161-91.)
  - Työntekijöiden osaaminen
  - Innovaatioita ja patentteja
  - Investointeja koneisiin ja laitteisiin sekä rekrytointeja
  - Tuottavuutta
  - Vientimenestystä (tapahtuu tuottavuuden jälkeen) (Bernard AB, Jensen JB. Exporting and Productivity in the USA. Oxford review of economic policy. 2004;20(3):343-57.)

Labore

Vaikutusarvioinnin haasteet ja tarpeet

- Vaikutusketjussa on monta osaa, joita pitäisi kyetä arvioimaan tasapainoisesti

1. Politiikkatoimia on useita, kutakin arvioitaessa pitäisi ottaa huomioon myös muut toimet (muiden ministeriöiden tuet ja toimet) koska jotkut toimet voivat olla substituutteja (tehdään päällekkäistä työtä) tai komplementteja (täydentävät tai vahvistavat toisiaan)
2. Arviointi on todella vaativaa, mutta toisaalta Suomessa on poikkeuksellisen hyvät lähtökohdat laaja-alaiseen arviointiin. Erinomaiset aineistot (TK:n tutkijapalveluaineisto ja kasvanut osaaminen vaikutusarviointianalyyseistä).
3. Arviointi olisi hyvä tehdä ”etäältä” ja arvioinnin kriteerit tulisi olla ainoastaan kansantaloudellinen etu, ei ”asiakkaiden” tyytyväisyys.

- Kohtien 1-3 toteuttamista tukisi, jos arviointia keskitettäisiin omaan yksikköön.

Labore

TYÖN JA TALOUDEN TUTKIMUS
Labore
EST 1971